

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра хірургії та акушерства

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни

«ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ»

для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина, спеціальності 211 Ветеринарна медицини, другого (магістерського) освітнього ступеня

Полтава 2025

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія» для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина», спеціальності 211 «Ветеринарна медицина». Полтава, 2025. 41 с.

Укладач:

Киричко Б.П., д. вет. н., професор, завідувач кафедри хірургії та акушерства, професор

Передера Р.В., к. вет. н., доцент кафедри хірургії та акушерства

Рецензент:

Дмитренко Н., к. вет. н., доцент, завідувач кафедри терапії імені професора П.І. Локеса

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри хірургії та акушерства (протокол № 1 від 01.09.2025 р.) і ради з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина» (протокол № 1 від 01.09.2025 р.)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
КЕРІВНИЦТВО КУРСОВОЮ РОБОТОЮ.....	5
ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	6
ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	9
СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	10
Розділ I. Загальні відомості.....	10
Розділ II. Анамнез.....	10
Розділ III. Стан тварини при надходженні в клініку.....	11
Розділ IV. Додаткові дослідження.....	11
Розділ V. Діагноз.....	11
Розділ VI. Висновок про стан тварини та характер патологічного процесу.....	12
Розділ VII. Лікування.....	12
Розділ VIII. Епікриз.....	13
ЗАХИСТ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	13
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	16
ДОДАТКИ.....	17
Додаток А. Зразок робочого зошита для виконання курсової роботи.....	17
Додаток Б. Приклад оформлення бібліографічних посилань.....	41

ВСТУП

Підготовка лікаря ветеринарної медицини включає опанування теоретичних основ клінічних навчальних дисциплін та оволодіння практичними навиками діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія», відповідно до навчального плану студент повинен виконати курсову роботу у вигляді історії хвороби, що є складовою частиною самостійної роботи здобувача вищої освіти. Виконання такої роботи, поряд з іншими формами навчання, є одним із компонентів підготовки висококваліфікованих лікарів ветеринарної медицини.

Історія хвороби відображає перебіг хвороби і є матеріалом для оцінки роботи лікаря і клініки в цілому. Здобувачу вищої освіти варто пам'ятати, що одна й та ж хвороба у різних тварин, особливо тварин різних видів, має свої особливості клінічного прояву, їх вираженість і тривалість.

Виконання історії хвороби розвиває у здобувача вищої освіти низку особистих характеристик *soft skills*, завдяки яким він може успішно взаємодіяти в команді під час розв'язання будь-яких робочих питань. Також виконання історії хвороби привчає студента до самостійного спостереження, критичного клінічного мислення та відповідальності, оскільки історія хвороби є юридичним документом.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Основна мета виконання курсової роботи (історії хвороби) полягає у тому, щоб на конкретному клінічному прикладі прослідкувати прояв і перебіг хвороби, ефективність лікувальних заходів, дати розгорнутий аналіз даних, отриманих під час обстеження тварини, спостереження за перебігом хвороби та її закінченням.

Під час виконання курсової роботи здобувачі вищої освіти розвивають і вдосконалюють наступні компетентності:

загальні:

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові:

ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу

Очікувані результати навчання:

ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

Під час курації хворої тварини здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) здійснювати регулярні спостереження за хворою твариною;
- 2) виконувати необхідні лабораторні чи інші додаткові дослідження;
- 3) проводити лікувальні заходи;
- 4) фіксувати й аналізувати матеріали історії хвороби.

Курацію проводять, зазвичай, один чи два студенти під керівництвом лікаря ветеринарної медицини господарства (клініки), або викладача кафедри. Під час курації здобувачі вищої освіти поряд з діагностичними дослідженнями та лікувальними заходами дбають про своєчасну і збалансовану годівлю, доглядають за хворими тваринами, утримують їх у чистоті. Щоденно о 8.00 і 17.00 проводять термометрію, визначають частоту пульсу, дихання та фіксують зміни у загальному стані тварини. Лікувальні процедури виконують відповідно до плану лікування у години, визначені розпорядком дня і кратністю застосування лікарських засобів. У випадку вибраковки тварини чи її загибелі складають відповідний документ (акт вибраковки, протокол розтину), що додається до історії хвороби.

КЕРІВНИЦТВО КУРСОВОЮ РОБОТОЮ

Виконання курсової роботи контролює керівник – викладач кафедри.

Завдання керівника – консультувати стосовно проведення клінічних і лабораторних досліджень, встановлення діагнозу, призначення ефективного лікування з використанням сучасних лікарських засобів; сприяти формуванню клінічного мислення, самостійності думок, творчих навичок, вмінню працювати в команді; навчити якісно доповідати по змісту своєї роботи та вмінню аргументувати висновки.

Функції керівника:

- допомагати у виборі тематики курсової роботи;
- допомагати у проведенні клінічних, лабораторних і додаткових досліджень, встановленні вірного діагнозу й, відповідно, формулюванні теми курсової роботи;
- контролювати хід роботи й виконання завдань;
- рекомендувати необхідну для успішного виконання курсової роботи методичну, наукову та спеціальну літературу;
- перевіряти остаточний варіант курсової роботи та оцінювати її.

ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вибір теми – це досить важливий етап підготовки курсової роботи. При цьому необхідно враховувати: відповідність теми курсової роботи змісту робочої програми навчальної дисципліни; відповідність теми діагнозу хворої тварини, встановленому за результатами проведених досліджень; наявність матеріальних і технічних можливостей для якісного виконання роботи; відповідність теми курсової роботи науковим інтересам та можливостям здобувача вищої освіти.

Вибір загального напрямку й тематики курсової роботи здійснюється на основі запропонованого орієнтованого переліку тем. Також здобувач вищої освіти може подавати власні пропозиції щодо тематики курсової роботи на розгляд кафедри. Виконання декількох курсових робіт на однакову тему в одній академічній групі не допускається проте, враховуючи специфіку навчальної дисципліни, допускаються відхилення від вищезазначених вимог, але одна й та ж

тема курсової роботи (історії хвороби) для академічної групи здобувачів вищої освіти повинна мати різні вихідні дані, завдання, напрями роботи тощо.

Орієнтований перелік направленості й тем курсових робіт*

1. Загальна патологія:

1.1. Хвороби змертвіння (некроз, виразки, нориці, термічний опік, відмороження). Новоутворення.

1.2. Травма і травматизм, шок, колапс, рана, закриті механічні ушкодження (забій, розтяг, розрив), зміщення органів.

1.3. Гнійна хірургічна інфекція (абсцес, емпієма, флегмона, сепсис), анаеробна і гнильна хірургічна інфекція, специфічна хірургічна інфекція (актиномікоз).

2. Патологія опорно-рухового апарату:

2.1. Патологія кісток (періостити, остити, остеомієліт, переломи кісток, кісткові неоплазії). Захворювання хребта (переломи хребців, дископатії).

2.2. Патологія суглобів (розтяги та вивихи суглобів, вивих надколінка, рани суглобів, асептичний і септичний синовіти, артроз, артрит, розсікаючий остеохондроз та асептичний некроз голівки плечової кістки, асептичний некроз голівки стегна, дисплазія тазостегнових суглобів).

2.3. Патологія сухожилків і бурс (розрив передньої хрестоподібної зв'язки тендініти, тендовагініти, бурсити). Патологія м'язів (міопатози, міозити, атрофія м'язів).

3. Патологія шкіри і її похідних:

3.1. Дерматит, дерматоз, екзема. Гнійні захворювання шкіри (піодермія). Копитна гниль овець, гнійне запалення міжпальцевих залоз овець.

3.2. Деформації копит (ратиць), тріщини копитного рогу. Пододерматити: асептичний, гнійний, верукозний. Ламініт, ревматичне запалення копит, виразка м'якуша (Рустергольца). Прокол підшви, м'якуша і тканин міжпальцевого склепіння, лімакс. Некроз м'якушевих хрящів непарнопалих тварин.

4. Патологія органів травного апарату та стінок грудної, черевної і тазової порожнин та тазу:

4.1. Патологія зубів (неправильне стирання зубів, карієс, пульпіт, періодонтит, одонтогенний остеомієліт, зубний камінь, полідентія). Хвороби язика (рани, виразки), оральний папіломатоз, епуліс, ретенційні кісти, ранули, сіалоденіт.

4.2. Сторонні тіла в стравоході, шлунку, передшлунках, кишечнику. Дивертикули стравоходу. Травматичний ретикулоперитоніт і ретикулоперикардит.

4.3. Обтураційний ілеус (закупорення кишок каменями, сторонніми тілами), странгуляційний ілеус (защемлення кишечника, завороти, інвагінація, перекручування). Заворот шлунка у собак. Зміщення сичуга у корів. Ректальний пролапс.

4.4. Патологія очеревини (перитоніт, асцит). Аномалії ануса та прямої кишки, грижі, параанальний аденіт.

5. Патологія органів сечостатевого апарату:

5.1. Конкременти сечового міхура й уретри.

5.2. Фімоз, парафімоз, рани статевого члена та препуціального мішка. Крипторхізм, периорхіт, водянка загальної піхвової оболонки, простатит, новоутворення статевих органів самців.

5.3. Післяопераційні ускладнення внаслідок кастрації самців і самок.

6. Патологія органів чуття:

6.1. Хвороби повік (блефарит, ентропіум, ектропіум, заворот і виворот третьої повіки, мейбоміт, пролапс третьої повіки, новоутворення повік). Кон'юнктивіти: катаральний, гнійний, паренхіматозний, фолікулярний, гландулярний, сухий. Кератокон'юнктивіти. Хвороби рогівки (рани рогівки, запалення рогівки, виразка рогівки). Запалення райдужки, війкового тіла та власне судинної оболонки. Ретиніт, глаукома, катаракта, панофтальміт, вивих (проптоз) очного яблука.

6.2. Гематома вушної раковини, запалення зовнішнього, середнього і внутрішнього вуха.

** В курсовій роботі (історії хвороби) висвітлюється конкретна нозологічна форма із наведеного орієнтованого переліку направленості тем курсових робіт.*

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується здобувачами вищої освіти у позааудиторний час, як одна із форм самостійної роботи студента.

Курсові роботи виконуються у терміни, передбачені графіком навчального процесу, але не пізніше, ніж за два тижні до захисту. У разі порушення термінів здачі робіт на кафедру без поважних причин, курсові роботи на перевірку приймаються в термін ліквідації підсумкової академічної заборгованості. Ліквідація такої заборгованості здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету».

Курсова робота з навчальної дисципліни загальна та спеціальна хірургія оформлюється у вигляді історії хвороби на спеціальному бланку, що вміщений у робочому зошиті для виконання курсової роботи (додаток А). Робочий зошит, окремо розміщений на платформі Moodle, роздруковується студентом й заповнюється від руки. Історія хвороби обов'язково має бути ілюстрована рисунками, схемами чи іншим наочним матеріалом.

При написанні курсової роботи здобувач вищої освіти повинен використовувати спеціальну літературу за обраною темою, не менше 10 джерел. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (додаток Б).

Зшитий робочий зошит здобувач вищої освіти здає завідувачу лабораторії хірургії та акушерства кафедри хірургії та акушерства. Після реєстрації в журналі обліку та рецензування курсових робіт завідувач лабораторії передає робочий зошит для перевірки й оцінювання викладачеві.

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Розділ I. Загальні відомості

У цьому розділі вказують, кому належить тварина й адресу власника, вид, стать, породу, вік тварини, кличку (інвентарний номер), масу тіла; вказують дату й назву установи ветеринарної медицини, куди надійшла тварина. Також зазначають попередній діагноз, супутні хвороби, можливі ускладнення, наслідки хвороби, тривалість лікування та дату вибуття з клініки.

Розділ II. Анамнез

Розділ складається із двох частин:

а) анамнез життя (*Anamnesis vitae*): дата народження, дані про умови утримання, годівлі (раціон), експлуатації;

б) анамнез хвороби (*Anamnesis morbi*): відомості про перенесені раніше хвороби, санітарно-епізоотичний стан місцевості (господарства), історія появи даної хвороби – продромальні симптоми, час та умови їх появи; з'ясовують хто, коли і яку лікувальну допомогу надавав тварині.

Розділ III. Стан тварини при надходженні в клініку

Спочатку фіксують показники температури тіла, частоту пульсу і дихання, скорочень рубця (у жуйних) на момент надходження в клініку. Визначають габітус (статура, вгодованість, положення в просторі, конституція, темперамент). Вказують стан волосяного покриву і шкіри, лімфовузлів, слизових оболонок.

Потім, за наведеним у робочому зошиті алгоритмом, досліджують стан внутрішніх органів і систем: серцево-судинної системи, системи органів дихання,

системи органів травлення, сечостатевої системи, молочної залози, нервової системи й органів чуття, опорно-рухової системи.

У кінці розділу наводиться опис основного патологічного процесу (назва, локалізація, клінічна картина), наводиться його ілюстрація.

Розділ IV. Додаткові дослідження

Додаткові дослідження проводять з метою уточнення діагнозу, форми, перебігу і стадії захворювання, диференціації від подібних за клінічними ознаками хвороб, а також для контролю ефективності лікування.

Можливі наступні додаткові дослідження:

1. *Спеціальні дослідження:* електрокардіографія (ЕКГ), ультразвукове дослідження (УЗД), рентгенологічне дослідження, ендоскопічні дослідження.

2. *Дослідження системи крові:*

а) морфологічні (кількість еритроцитів, кількість лейкоцитів, лейкограма);

б) біохімічні (вміст загального білка, рівень гемоглобіну).

3. *Мікробіологічні дослідження:* мазки відбитки; посіви на живильні середовища; зараження лабораторних тварин; чутливість мікроорганізмів до лікарських засобів.

4. *Дослідження пунктату (рідини отриманої при пункції):* колір, прозорість, консистенція, запах, рН, наявність та характер домішок. Обов'язково роблять висновок про характер пунктату (трансудат, кров, лімфа, синовія, ексудат: серозний, серозно-фібринозний, геморагічний, гнійний, іхорозний).

5. *Гістологічні дослідження:* приготування і мікроскопія зрізів.

Розділ V. Діагноз (первинний)

На підставі результатів, отриманих під час загального клінічного обстеження хворої тварини та результатів додаткових досліджень встановлюється первинний діагноз. Він базується на етіологічному, симптоматичному та анатомічному діагнозах. Також вказується діагноз латинською мовою.

Розділ VI. Висновок про стан тварини та характер патологічного процесу

У цьому розділі, на підставі розділів III-V, формулюється висновок про стан хворої тварини і характер патологічного процесу. У ньому окремо описуються загальні зміни хвороби (підвищення температури тіла, прискорення пульсу, дихання, лейкоцитоз, лейкопенія, нейтрофіліоз, нейтрофілопенія тощо) та місцевий патологічний процес (локалізація, розмір, наявність та характер гнійної ексудації, набряк тощо). Розділ закінчується заключним діагнозом державною і латинською мовами, який завіряється куратором хворої тварини.

Розділ VII. Лікування

Спочатку необхідно вказати, які лікувальні заходи були проведені на момент доставки тварини до клініки, а далі скласти план лікування, у якому в узагальненому вигляді зазначають, які лікувальні заходи необхідно провести (дієта, неспецифічна стимулююча терапія, оперативне втручання, фізіотерапія, стимулююча терапія тощо). Також подається патогенетичне обґрунтування застосування тих чи інших методів лікування. План лікування повинен бути чітким і конкретним.

У разі необхідності оперативного втручання та його проведення, складається протокол операції. Форма для заповнення протоколу операції наведена в робочому зошиті для виконання курсової роботи (додаток А).

Важливим пунктом розділу VII є післяопераційне лікування та заповнення щоденника перебігу хвороби, оскільки характеризує роботу куратора в післяопераційному періоді. Цей пункт містить таблицю, у якій фіксують дату і час, показники температури тіла, частоти пульсу, дихання, скорочень рубця (їх визначення проводять двічі на добу – о 8.00 та 17.00).

У графі «Перебіг хвороби, дієта, режим утримання, лікувальні процедури» фіксують результати клінічних спостережень та досліджень хворої тварини, проведені лікувальні заходи.

Також, наприкінці розділу, подається графік коливання показників температури тіла тварини, частоти пульсу і дихання.

Розділ VIII. Епікриз

Епікриз – це загальний висновок лікаря про тварину, яка знаходилася на курації. Цей розділ є підсумовуючим, і в ньому, на підставі літературних джерел та власних досліджень, подається висновок про хворобу.

В епікризі наводиться обґрунтування достовірності встановленого діагнозу та диференційний діагноз, етіологія, клінічні ознаки, патогенез, прогноз, лікування, в тому числі доповнення до плану лікування, можливі ускладнення та способи їх усунення, результати лікування профілактика хвороби. Наприкінці формулюється короткий, лаконічний висновок стосовно результатів проведеного лікування та його ефективності.

ЗАХИСТ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи (історії хвороби) проводиться перед комісією у складі 2–3 викладачів кафедри та керівника курсової роботи (історії хвороби). За результатами захисту оформлюються Протокол. Результати захисту курсової роботи (історії хвороби) із загальної та спеціальної хірургії, що є окремим освітнім компонентом освітньої програми, оцінюються за 4-бальною, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. У разі отримання здобувачем вищої освіти під час захисту курсової роботи (історії хвороби) оцінки «незадовільно» за 4-бальною шкалою чи 59 балів і нижче за 100-бальною шкалою та відповідну оцінку за шкалою ЄКТС за рішенням кафедри йому може бути запропонована нова тема і новий термін виконання курсової роботи.

Критерії оцінювання курсової роботи (0-59 балів)

Вчасне виконання роботи (0-9 балів):

0 балів – курсова робота не представлена;

5 балів – курсова робота здана на перевірку із запізненням;

9 балів – курсова робота здана на перевірку вчасно.

Зміст та оформлення курсової роботи (до 50 балів)

Розкриття теми, відповідність змісту розділам і підрозділам курсової роботи (0-5 балів):

0 балів – тема курсової роботи не розкрита;

2 бали – поверхнєве розкриття теми курсової роботи, розділи і підрозділи не відповідають змісту;

3-4 бали – тема курсової роботи відповідає її змісту, проте є певні недоліки у детальному висвітленні розділів та підрозділів роботи;

5 балів – тема курсової роботи розкрита повністю, розділи та підрозділи повністю відповідають змісту.

Наявність усіх складових частин дослідження (1-10 балів):

1-9 балів – складові дослідження мають різну ступінь повноти;

10 балів – наявні усі складові дослідження.

Об'єктивність результатів проведених досліджень і повнота їх аналізу та викладення (1-10 балів):

1-2 бали – результати проведених досліджень недостатньо об'єктивні, відсутні навики ЗК 3, ФК 4, ПРН 5;

3-8 балів - результати проведених досліджень об'єктивні, але не представлений їх аналіз, частково отримані навики ЗК 3, ФК 4, ПРН 5;

8-10 балів – результати проведених досліджень об'єктивні, проаналізовані та викладені повністю, набуті навики ЗК 3, ФК 4, ПРН 5.

Ступінь самостійності і творчого підходу до написання курсової роботи (1-5 балів):

1-2 бали – курсова робота написана не самостійно, без творчого підходу;

3-5 балів – курсова робота написана самостійно й творчо.

Обґрунтованість і повнота зроблених висновків (1-5 балів):

1-4 бали – висновки в курсовій роботі не повні чи не мають достатнього обґрунтування;

5 балів – висновки в курсовій роботі повні й аргументовані.

Кількість використаної методичної та спеціальної літератури (0-5 балів):

0 балів – список літератури не наведено; 3 бали – кількість літературних джерел обмежена, або використані лише електронні ресурси; 5 балів – кількість літературних джерел достатня.

Літературне, технічне й естетичне оформлення роботи, стиль викладення матеріалу (0-5 балів):

0 балів – курсова робота оформлена неестетично з великою кількістю граматичних помилок; 3 бали – курсова робота оформлена на достатньому рівні, але містить помилки; 5 балів – курсова робота оформлена естетично, грамотно.

Наявність, якість фотографій і рисунків та відповідність їх темі курсової роботи (0-5 балів):

0 балів – фотографії та рисунки відсутні; 3 бали – фотографії та рисунки неякісні, чи не відповідають темі курсової роботи; 5 балів – фотографії та рисунки якісні, відповідають темі курсової роботи.

Захист курсової роботи (0-41 бал):

0 балів – здобувач не орієнтується у темі та змісті курсової роботи, не дає відповіді на поставлені питання за ЗК 3, ФК 4, ПРН 5;

10-20 балів – здобувач орієнтується у темі та змісті курсової роботи, але не дає відповіді на поставлені питання за ЗК 3, ФК 4, ПРН 5;

20-30 балів – здобувач орієнтується у темі та змісті курсової роботи, але дає часткові чи помилкові відповіді на поставлені питання за ЗК 3, ФК 4, ПРН 5;

30-41 бал – здобувач орієнтується у темі та змісті курсової роботи, чітко відповідає на всі питання, в тому числі додаткові, за ЗК 3, ФК 4, ПРН 5.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Борисевич В. Б., Борисевич Б. В., Петренко О. Ф. та ін. Загальна ветеринарно-медична хірургія. К.: Науковий світ, 2001. 245 с.
2. Борисевич В.Б., Борисевич Б.В., Петренко О.Ф., Петренко О.О. та ін. Ветеринарно-медична офтальмологія. К.: Арістей. 2006. 212 с.
3. Власенко М.В., Петренко О.Ф. Загальна ветеринарна хірургія. Біла Церква: БДАУ, 2008. 326 с.
4. Іздепський В.Й., Стоцький О.С., Передера Р.В., Лазоренко А.Б. та ін. Хірургічні хвороби коней. Луганськ: Елтон 2, 2010. 300 с.
5. Іздепський В.Й., Масліков С.М., Руденко П.А., Руденко П.А., Киричко Б.П. Хірургічні хвороби котів. Луганськ: Елтон 2, 2012. 140 с.
6. Лекішвілі С.Е. Практична офтальмологія: навч. посіб. Суми: СДУ, 2015. 234 с.
7. Литвиненко М.О., Литвиненко І.О., Литвиненко Л.М. Хірургія ветеринарної медицини: навчальний посібник. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 270 с.
8. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіологія: підручник / В.П. Сухонос та ін. (частина 1). Київ, 2021. 459 с.
9. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіологія: підручник / В.П. Сухонос та ін. (частина 2). Київ, 2022. 370 с.
10. Панько І. С., Власенко В. М., Гамота А. А. Спеціальна ветеринарна хірургія. Біла Церква, 2003. 496 с.
11. Хірургія ветеринарної медицини / О.Ф. Петренко та ін. К.: Вища освіта, 2005. 399 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок робочого зошита для виконання курсової роботи

Реєстраційний № _____

Дата _____

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра хірургії та акушерства

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ**РОБОЧИЙ ЗОШИТ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ**

Виконав: здобувач вищої освіти за освітньо-професійною програмою

«Ветеринарна медицина»

спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»

ступеня вищої освіти магістр

курсу _____ групи _____

(ім'я, прізвище)

Полтава 2023 року

Клініка _____

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ № _____

I. Загальні відомості

Господар тварини (П., І., Б.), або господарство _____

Адреса _____

Паспортні відомості про тварину (pars officialis animalis): вид (species) _____

Стать (sexus) _____ вік (aetas) _____

Кличка, тавро, бірка, інвентарний номер (pseudonim) _____

Мась, прикмети (color et signa specialia) _____

Порода (genus), вгодованість _____

Вага (massa vitalis) _____ Вагітність _____

Дата надходження в клініку « _____ » _____ 20 ____ р.

Попередній діагноз _____

Супутні хвороби _____

Ускладнення _____

Прийняв тварину на лікування (Animal accepit) _____

Наслідки хвороби _____

Тривалість лікування, (діб) _____

Дата вибуття з клініки « _____ » _____ 20 ____ р.

Підпис куратора _____

II. Анамнез

(anamnesis de vita et anamnesis de aegritudine animalis)

Анамнез життя (Anamnesis vitae) дані про умови утримання, годівлі (раціон), експлуатації.

Зі слів

Анамнез хвороби (Anamnesis morbi) відомості про перенесені раніше хвороби, санітарно-епізоотичний стан місцевості (господарства), історія появи даної хвороби – продромальні симптоми, час та умови їх появи, перші лікувальні та профілактичні заходи (вакцинації) – проведені де ким і коли

Підпис куратора

III. Стан тварини при надходженні в клініку (status praesens ob jectivus organismi animalis).

Дата _____ 20__ р. _____ годин

Температура, С° _____ Пульс, ск./хв. _____ Дихання, рух/хв. _____

У жуйних скорочення рубця рухів за ____ хв. _____

Габітус:

статура _____ вгодованість _____

положення тіла в просторі _____

конституція _____ темперамент _____

Волосяний покрив та шкіра (integumentum pilare et cutis) _____

Лімфовузли _____

Слизові оболонки _____

Стан внутрішніх органів та систем організму (status organorum et systematum organismi in ventorum)

Серцево-судинна система

Дослідження пульсу і кровоносних судин _____

артеріальний пульс: частота _____ ритм _____

дослідження яремної вени _____ пульс _____

Серцевий поштовх:

локалізація _____

сила _____ характер _____

огляд _____

пальпація _____

Перкусія серця: верхня та задня перкусійна межі _____

болючість _____

Аускультация ділянки серця: характер тонів серця _____

шуми та пороки
серця _____

Система органів дихання

тип дихання _____
частота _____
глибина _____
ритм _____
Стан носових отворів _____

Дослідження придаткових пазух носової порожнини: конфігурація _____
болючість при натисканні _____ характер перкусійного
звуку _____
Огляд, пальпація й аускультация гортані і трахеї _____

наявність і характер кашлю _____
Огляд, пальпація, перкусія та аускультация грудної клітки _____

Система органів травлення

апетит _____ приймання корму та
води _____
жування _____ ковтання _____
жуйка, ремігання (для жуйних) _____
блювота _____ регургітація _____
Дослідження: ротової порожнини _____

глотки _____

акт ковтання _____ стан стравоходу _____
 слинних залоз _____

Дослідження черевної стінки та органів черевної порожнини _____

Акт дефекації: поза _____ частота _____

Система сечостатевих органів

Поза при сечовиділенні _____ частота _____

болючість _____ сила й характер потоку сечі _____

тривалість акту сечовиділення _____ кількість сечі _____

Дослідження сечового міхура _____

уретри

нирок

Дослідження статеві системи _____

Молочна залоза

Нервова система й органи чуття

поведінка

координація

рухів _____

судоми _____

чутливість:

тактильна _____ больова _____

дослідження черепа та хребта _____

рефлексів _____

Дослідження органів чуття _____

Система руху

Постава кінцівок _____ характер руху _____

кульгавість _____

Ступінь розвитку мускулатури _____ болючість _____

Дослідження кістяку _____

Стан суглобів і бурс _____

Опис основного патологічного процесу

Назва (українською і латинською мовами) _____

Локалізація і клінічний опис _____

Рис. ____.

IV. Додаткові дослідження

1. Спеціальні дослідження

Електрокардіографія (ЕКГ), ультразвукове дослідження (УЗД), рентгенологічне дослідження, ендоскопічні дослідження _____

Аналіз отриманих даних _____

2. Дослідження системи крові

а) морфологічні (кількість еритроцитів, кількість лейкоцитів, лейкограма)

Морфологічний склад крові

	Кількість еритроцитів, Т/Л	Кількість лейкоцитів, Г/л	Лейкограма, %						
			Базофіли	Еозинофіли	Нейтрофіли			Лімфоцити	Моноцити
					Юні	Паличкоядерні	Сегментно-ядерні		
Референтна норма									
До лікування									
Після лікування									

б) біохімічні:

Загальний білок, г/л _____

Гемоглобін, г/л _____

Аналіз отриманих даних _____

3. Мікробіологічні дослідження

а) мазки відбитки _____

б) посіви на живильні середовища _____

в) зараження лабораторних тварин _____

г) чутливість мікроорганізмів до лікарських засобів _____

Аналіз отриманих даних _____

4. Дослідження пунктату (рідини отриманої при пункції)

Колір _____ Прозорість _____

Консистенція _____ Запах _____ рН _____

Наявність та характер домішок _____

Висновок про характер пунктату (трансудат, кров, лімфа, синовія, ексудат: серозний, серозно-фібринозний, геморагічний, гнійний, іхорозний)

5. Гістологічні дослідження

Фіксація, фарбування патологічного матеріалу, результати мікроскопії _____

V. Діагноз (первинний)

Етіологічний _____

Симптоматичний _____

Анатомічний _____

Діагноз на латинській мові _____

VI. Висновок

про стан тварини та характер патологічного процесу

а) загальний стан _____

Оперативне втручання**Протокол операції**

«_____» _____ 20__ р.

Вид тварини _____ стать _____ масть _____

Господар _____

Дата надходження в клініку _____ Історія хвороби № _____

Клінічний діагноз _____

Назва операції _____

Лікар(і), які проводили оперативне втручання _____

Доопераційна підготовка тварини _____

Способи підготовки

Операційного поля _____

Інструментів _____

Перев'язного матеріалу _____

Шовного матеріалу _____

Операційної білизни _____

Рук хірургів _____

Санація приміщення за допомогою _____

Фіксація тварини

Знеболювання

Хід операції

Оперативний доступ _____

Оперативний прийом _____

Заклучний етап операції _____

Ускладнення, що виникли під час операції та їх усунення

Наслідок операції та кінцевий (уточнений) діагноз

а) основний _____

б) супутні хвороби _____

План післяопераційного лікування

Підпис куратора _____

Щоденник курації в післяопераційному періоді

Дата	Час доби	Т, °С	П, ск/хв	Д, рух/хв	Ск. рубця, за хв	Перебіг хвороби, дієта, режим утримання, лікувальні процедури

Підпис куратора_____

Динаміка клінічних показників тварини у післяопераційний період

Вид тварини _____ Стать _____

Вік _____ Кличка (інв. №) _____ Масть _____

Власник тварини _____

Дата надходження _____ Вибуття _____

Діагноз _____

Т, °С	Д, рух/хв	П, ск/хв	Доба курації																											
			1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14	
			Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір	Ранок	Вечір
41,0	60	130																												
40,5	50	120																												
40,0	45	110																												
39,5	40	100																												
39,0	35	90																												
38,5	30	80																												
38,0	25	70																												
37,5	20	60																												
37,0	15	50																												
36,5	10	40																												
36,0	5	30																												

Куратор _____
(підпис)

Клінічні ознаки _____

Прогноз _____

Терапія _____

доповнення до плану лікування _____

Ускладнення (у т.ч. післяопераційні) та їх усунення _____

Результати лікування _____

Профілактика _____

Висновок _____

Куратор _____
(підпис)

Список використаної літератури

[illegible]

Здобувач вищої освіти

(підпис)

(прізвище, ініціали)

«_____» _____ 20__ г.

Приклад оформлення бібліографічних посилань

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Киричко Б.П. Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія: конспект лекцій. Полтава, 2023. 96 с.
Два автори	Батракова Т.І., Калюжна Ю.В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с.
Три автори	Литвиненко М.О., Литвиненко І.О., Литвиненко Л.М. Хірургія ветеринарної медицини: навч. посіб. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 270 с.
Чотири і більше авторів	Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії, анестезіологія: підручник / В.П. Сухонос та ін. (частина 2). Київ, 2022. 370 с.
Автореферати дисертацій	Яремчук А.В. Тканинний гемостаз у собак і великої рогатої худоби при лікуванні гнійних ран із застосуванням мазей на гідрофільній основі: автореф. дис. ... канд. вет. наук: 16.00.05. Біла Церква, 2006. 20 с.
Періодичні видання	Петренко О.Ф., Меженський А.О. Визначення операційно-анестезіологічного ризику у ветеринарній хірургії. <i>Ветеринарна медицина України</i> . 2006. № 12. С. 20–23.
Матеріали конференцій (тези доповіді)	Киричко Б.П., Параска О.О. Ендоскопічне лікування абдомінального крипторхізму у кобелів. <i>Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин</i> : матеріали VI Всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф, м. Полтава, 23-24 листоп. 2022 р. Полтава, 2022. С. 65–67.
Електронні ресурси	Киричко Б.П., Худолій І.В., Звенігородська Т.В. Лікування каріозно-пульпітних уражень зубів у собак <i>Вісник Полтавської державної аграрної академії</i> . 2020. № 1. С. 260–266. URL: https://journals.pdaa.edu.ua/visnyk/article/view/1308